

הסיפור הוא אחד הכלים הבסיסיים שהמציאה התבונה האנושית כדי להבין. היו תרבויות מפוארות שלא השתמשו בגלגל, אבל מעולם לא קמה תרבות שלא סיפרה סיפורים - אורסולה לה גוויין (סופרת)

על אמנות הסיפור

כולנו מספרים סיפורים

לכל אחד מאיתנו יש סיפור לספר. לאורך הדורות סיפרו אנשים את סיפוריהם כדי להעביר ידע, ערכים וזיכרונות לדור הבא. ובאופן טבעי לכל תרבות יש את הסיפורים שלה, המהווים גשר בין עבר, הווה והדרך לעתיד. לעתים יש הבדלים בין הסיפורים השונים ולעתים יש להם מכנה אנושי משותף. אבל מאז ומעולם הייתה מטרתם ועודנה, לאפשר לבני-האדם ללמוד, לשמר את ערכיהם, ולעזור להם להסתגל לשינויי הזמן והמקום.

שפת הביטוי של הסיפורים היא שפת הלב. הדימויים שהם מייצגים עוזרים לנו לבטא את רגשותינו, ומאפשרים לנו לתקשר עם רעיונות ותפיסות עולם. מעבר למידע "יבש", הם מביאים עמם ערך רגשי מוסף אשר מקל עלינו להפנים את המסר.

לפני שנים רבות ייעדו מספרי הסיפורים את סיפורי התרבות שלהם לאנשיהם בלבד. הם חיו באותם מקומות ובאותו אקלים כמו מאזיניהם, אכלו אותו אוכל והיו כפופים לאותו מבנה חברתי ושלוטוני. בימינו מיטשטשים גבולות התרבות הברורים ובאפשרותנו לגור בכל מקום בעולם, גם רחוק מאוד מהתרבות שנולדנו בה. אנחנו יוצרים קשרים בין עדות ודתות שונות וילדינו סופגים לעתים לתוך עולמם הפנימי, מרחבי תרבות רבים. כיום ביכולתנו לספר סיפור מכל מקום בעולם, לקהל שומעים מעורב ומגוון.

תופעה זאת אינה מבטלת את הצורך בסיפורים אלא יוצרת סיפורים חדשים של תרבויות מקומיות, תת-תרבויות, ואפילו של משפחות יחידות. מקומות העבודה שלנו לדוגמה, תופסים מקום כה מרכזי בחיינו, עד שגם הם יוצרים עבורנו מתחם תרבותי. אך גם במקום העבודה, לא כולם חברים באותו "שבט" להפך, במקומות עבודה רבים נוצרות קבוצות שונות ולכל קבוצה סיפורים משלה.

לעתים קרובות סותרים הסיפורים זה את זה, וכך הופכת התרבות הארגונית לקשה ושסועה. בשל כך מכיל הנספח לספר בעיקר סיפורי-עם קצרים אשר כוללים יסוד של האחדה. כשמספרים סיפור כזה, מתרחק המאזין מצרותיו היומיומיות ומדהמויות המוכרות לו הסובבות אותו. הוא יוצא מהעולם הפרטי שהוא נמצא בו באותו רגע ומסביבת העבודה המידית ומרחיק למקומות אחרים כדי לפגוש דמויות רחוקות אך גם מוכרות לעולמו הפנימי, ללב.

אנחנו מספרים סיפורים. אנחנו מספרים כדי להניע אנשים אחרים, כדי להשפיע עליהם, כדי להסביר להם את הרעיונות שלנו, כדי לבנות מערכות יחסים, כדי לחלוק ידע וניסיון, כדי לחזק את

קבוצת העבודה שלנו או את המשפחה, כדי להוציא לאוויר העולם את חלומותינו. אם לא סיפרתם סיפורים עד עכשיו, הספר הזה יעזור לכם להתחיל בכך.

אז בסוף הספר אני אהיה מספר סיפורים מקצועי?

לא. מספרי סיפורים מקצועיים הם אנשים שאמנות הסיפור היא חלק מרכזי בהווייתם. הם עוברים הכשרה כזאת או אחרת, יש להם ניסיון בעמידה מול כל קהל, גם אם אינם מכירים אותו. הם יודעים לשלוט בקולם ובעלי מודעות גבוהה לגופם, להבעות פניהם ולכוח שבאמנותם. הם מתרגלים אותה לעתים קרובות ויודעים על סיפורים ועל סיפור סיפורים הרבה יותר מהאדם הממוצע. אולם זאת אינה מטרת הספר.

בחיי היומיום איננו נדרשים לעמוד לפני קהל במקום מוגדר כדוגמת אולם, לרתק אותו בסיפורים למשך שעה ארוכה ולשאת אותו לעולמות רחוקים שם יקבל את אשר מבקשת נפשו. כדי להצליח בכך דרושות שנים ארוכות של לימוד וחקר, וידע רב במגוון תחומים. ספר זה נכתב עבור כל מי שרוצה לדעת איך לשלב סיפור סיפורים בחייו הפרטיים ובמקום העבודה. אם תפיקו מכך אומץ לספר סיפור קטן לחברה בהזדמנות כזאת או אחרת, או תשפרו את אמנות סיפורי הבדיחות שלכם, יצא הספר ידי חובתו. אם גם אצליח להניע אתכם לשלב בחייכם האישיים יותר סיפורים בעלי ערך מבריא ובכך ליצור תקשורת טובה יותר עם הסובבים אתכם או רגעים קטנים של שקט ויופי בימיכם העמוסים – ארגיש שמילאתי את חלקי.

כל הנדרש מכם כדי לספר את הסיפורים המובאים בספר הוא, לרצות להשתמש בהם ועוד קצת. סיפורים צריכים מישהו שיספר אותם. הם נמצאים בעולם עבורנו, הם נוצרו בידי אחרים כדי להיטיב איתנו וכדי ללמד אותנו משהו. מעבר להפנמת הסיפורים, חשוב יותר לספר אותם לאנשים אחרים. הם כתובים בשפה פשוטה וכל ילד יכול לשמוע את הסיפור, גם אם לא יבין את כל המשמעויות הגלומות בו. הדבר הראשון שאנו קולטים כשמישהו מספר לנו סיפור, הוא פשוט אבל חיוני לכולנו – קשר אנושי. כשאנו מתפנים לספר סיפור קצר לאדם אחר, אנו מפסיקים לשם כך את כל מעשינו באותו רגע, מתבוננים לתוך עיניו ומזמינים אותו לרגע של קשר. שנינו, המספר והמאזין, זקוקים לזה.

פרקי הספר קצרים ומעשיים. מפורטות בו כל המיומנויות הבסיסיות הדרושות כדי לספר סיפור לאדם אחר. אך גם אם לא תנהגו בדיוק על-פי ההוראות, יעניק לכם החומר הכתוב פתח למחשבה נוספת, באמצעותה תמצאו את האופן שאתם, באופן המיוחד לכם, תשתמשו באמנות הנפלאה הזאת העומדת לרשות כולנו. כדאי לחזור מדי פעם ולקרוא בדברי ההנחיה ולהטמיע עוד פיסת מידע, עוד טכניקה.

אתם יותר ממוזמנים להפיץ את המסמך בשלמותו אם אתם מכירים מישהו שהמידע הזה יכול לעניין אותו.

כל הזכויות שמורות © ללימור שיפוני, The Story Telling Company Inc 2009 ואילך. אין לפרק או להעתיק או בקיצור – עורך הדין שלי לענייני זכויות יוצרים וקניין רוחני מת על חכמולוגים כי הם אלה שהפכו אותו לאדם עשיר.

איך מתחילים?

בנספח לספר רוכזו סיפורים רבים וטובים. לא כולם ימצאו חן בעיניכם ואינכם חייבים להשתמש בכולם. בחרו רק את הסיפורים המדברים אל לבכם, וספרו אותם. אין צורך ללמוד אותם בעל-פה. הדרך הטובה ביותר ללמוד סיפור ולזכור אותו היא, לספר אותו מיד אחרי קריאתו לאדם אחר. תיווכחו לדעת שהנוסח ישתנה בכל פעם שתספרו את הסיפור. לפעמים תסטו מאוד מהמקור. זה בסדר גמור. כמעט תמיד יש למספר את החירות לספר את הסיפור בדרך המתאימה לו ולהקשר שהוא מספר אותו בו. אבל חשוב להיזכר מדי פעם במקור, משום שיש בו כוח ועומק העלולים ללכת לאיבוד.

רצוי לשמור על משך הסיפור המקורי ולא להעמיס עליו יותר מדי, שכן אורכם של הסיפורים משרת את המסר שהם מעבירים באופן הנכון ביותר. הסיפורים הם תוצר של עיבוד רב שנים, לאחר שסופרו לאנשים רבים. חשבו על הנסיבות ששמעתם בהן סיפורים מפי חברים ועמיתים. מספרים אשר מכבירים תיאורים ומוסיפים העוויות פנים מעבר לנחוץ, נתפסים כמייגעים ובדרך-כלל כבר אחרי דקה או שתיים אנו מאבדים את הסבלנות להקשיב להם. המספרים אשר לוכדים את תשומת לבנו יודעים סוד פשוט אחד – כל משפט בסיפור צריך לגרום למאזין לחשוב "ומה קרה אחר-כך?" כך אנו שומרים על סקרנותו ובהתאמה, על הקשבתו. אינני פוסלת את האפשרות לספר סיפורים ארוכים, אבל לשם כך דרושה מיומנות גבוהה יותר.

אני מחזקת את ידיכם לעשות בספר שימוש רב ככל האפשר ולספר סיפורים למכביר. גם לכם וגם למאזיניכם יהיו חיים טובים יותר, אפילו אם רק במעט. איך, מה ומתי? על כך תוכלו לקרוא בפרקים הבאים.

אזהרה

מי שיודע לספר סיפורים טוב, משול לחלילן מהמלין. כולנו מכירים את דמות מספר הסיפורים או מספר הבדיחות שכולם הולכים שבי אחריו. ככל שתתנסו בסיפור סיפורים, כך תלך יכולת הסיפור שלכם ותשתבח. ככל שתהיו קשובים יותר, תהיו מודעים יותר לרמת הקשב של המאזינים, תוכלו להרחיק איתם ברחבי הדמיון, להלהיב אותם במילים, לעורר את מחשבותיהם, להצחיק אותם, להעציב אותם ולגרום להם להאמין לכל דבר שתאמרו.

מי שחווה את היכולת הזאת, יודע כי מתלווה אליה תחושה משכרת של כוח ושל שליטה. בקולו המיומן, בבחירותיו המדויקות, בהבעות פניו ומחוות גופו המשכנעות, יכול מספר הסיפורים להוביל כמעט כל אדם לעשות כל דבר. לכן, ככל שעולה יכולתו של המספר, כך עליו לנהוג בצניעות בכלי רב העוצמה שבידו.

אתם יותר ממוזמנים להפיץ את המסמך בשלמותו אם אתם מכירים מישהו שהמידע הזה יכול לעניין אותו.

כל הזכויות שמורות © ללימור שיפוני, The Story Telling Company Inc 2009 ואילך. אין לפרק או להעתיק או בקיצור – עורך הדין שלי לענייני זכויות יוצרים וקניין רוחני מת על חכמולוגים כי הם אלה שהפכו אותו לאדם עשיר.

ספר זה נכתב עבור הציבור הרחב, לא עבור מספרי סיפורים מקצועיים. מטרתו לצייד את הקוראים בכלים בסיסיים להבנת מקומם של הסיפורים בחיינו ולשיפור טכניקת הסיפור. אם אתם זקוקים למספר כחלק מתהליכים משמעותיים מעבר לתהליכים הנקרים בחיי היומיום, בחרו באדם מקצועי. אל תנסו לעשות את מה שאינכם יכולים לקחת עליו אחריות. סיפור סיפורים בנסיבות רגישות הוא דבר שנלמד במשך שנים רבות של התנסות ושכלול האמנות. ספר זה אינו בא למלא את מקומו.

נאמנותי העיקרית הייתה לסיפור, לא להיסטוריה – ראסל בנקס (סופר)